

Mezi důležité a vážené osobnosti v obci patřil řídicí učitel Josef Havelský, vynikající znalec přírody a tvůrce rozsáhlé sbírky přírodnin. Se souhlasem majitele upravil jednu z místností v římovském zámku roku 1947 ve stylu lidové jizby a počítal tu se založením národopisného muzea Doudlebska.

(Římov - historie obce a poutního místa, Daniel Kovář, 1998)

Dozvuky pedagogického působení Josefa Havelského u nás v Římově pomalu překrývá čas - od jeho narození uplynulo v letošním roce už 110 let. A protože na stránkách Rodopisné revue bývá vždy vyhrazeno pěkné místo pro životopisy osobností, které splynuly s jihočeskou zemí zamyšlenou, vybrala jsem na přání redakce o panu učiteli několik drobností, které se zachovaly v pamětních knihách římovské školy i obce. Citacemi z prací D. Kováře a L. Stehlíka je doplnil p. Trnka.

Josef Havelský se narodil 10. ledna 1895 v Jaroměři, kde pak navštěvoval obecnou i měšťanskou školu. Byl přijat na učitelský ústav v Hradci Králové, kde 13. 7. a 27. 8. 1914 vykonal zkoušky dospělosti. Studium završil 16. 11. 1918 zkouškou učitelské způsobilosti. Deset let pak kantořil na Královéhradecku (Plotiště, Věkoše, Mžany, Suchá, Březhrad, Nechanice, Slatina aj.).

Výnosem Okresního školního výboru v Českých Budějovicích ze dne 9. 4. 1929 čís. 1838 ve smyslu dekretu Zemské školní rady v Praze z 25. 3. 1929 č. II.A 482/6 ai 1928 č. z. š. r. 33435, byl Josef Havelský, učitel ve Stračově, ustanoven definitivním učitelem v Římově, a to s platností od 1. září 1929. V květnu 1933 byl v obci ustaven odbor Národní jednoty Pošumavské a do jeho výboru byl 14. 5. zvolen i římovský pan učitel. V polovině září 1938 bylo z Říмова povoláno do zbraně 25 mužů, mezi nimi též J. Havelský, k oddílu Stráže Obrany Státu. Po demobilizaci se 18. října téhož roku zas vrátil do učitelské služby. Vedením celé správy římovské školy byl pak pověřen od 1. září 1939 výnosem Okresního školního výboru v Českých Budějovicích č. 5632/39 z téhož dne.

V předválečných letech byl Římov s kostelem sv. Ducha, Loretou a známou křížovou cestou s pětadvaceti kaplemi oblíbeným místem pobytu mnoha přátel J. Havelského. *Vzpomínám rád omžných jiter této krajiny, ale ještě okouzeněji přátelských hovorů na dřevěné verandě záměčku, obrostlé révovím, kde nám bylo tak slastně a domácky při večerních symposiích, která ne neprávem byla nazvána „Akademií římovskou“.* (Ladislav Stehlík)

K debatám se tu tenkrát scházeli malíř Alois Moravec, zde sídlící hostitel - bibliofil Alois Dyk, římovský autor lidových románů Jan Staněk, děkan František Gabriel, historik Emanuel Drobil a další letní hosté.

Foto ze školního roku 1938 - 39. Dospělí zleva: p. děkan Gabriel, pí učitelka Dvořáková a pan řídicí Havelský

V roce 1943 uvedli místní ochotníci operetku „Na panském dvoře“, jejímž autorem byl římovský rodák, hudební skladatel Vojtěch Nožička. Texty k písním napsal Josef Havelský a z podání pamětníků můžeme citovat aspoň dva úsměvné úryvky:

*Na hon šel též tlustý pán, buřty sbalil v celofán
a u mostu na patníku sněd ty buřty všecky v mžiku.*

*Na hon šel též študios, co má přeukrutný nos,
ten má oči zasklený, hlavou tluče o stromy.*

Víc, než operetní popěvky se ale zachovalo povědomí, že pan řídicí patřil mezi přední iniciátory myšlenky na zvelebení vzhledu zdejšího kopce Horačka. Byl tam pak založen třešňový sad, který v době květu i sklizně malebně dokresloval krajinu.

V závěru své třiatřicetileté školské i vlastivědné činnosti se za katedrou věnoval především prvňáčkům. Přestal je vyučovat 15. září 1951. Jeho zdravotní stav se totiž zhoršil natolik, že musel být odvezen do nemocnice. v Českých Budějovicích. Pamětní kniha římovské školy o něm uchovává už jen poslední, smutný zápis:

Dne 4. května 1953 v ranních hodinách zesnul v českobudějovické nemocnici po dlouhé a těžké chorobě bývalý ředitel školy Josef Havelský. Obec Římov ztratila v něm dobrého učitele, vychovatele a obětavého pracovníka na poli kultury a zemědělství. Pohřbu, který byl vypraven MNV v Římově, zúčastnili se zde všichni členové učitelského sboru, učitelé z okolních obcí, žáci a mnoho obyvatelstva. Čest jeho památce!

Co dodat? Mnozí z poválečných žáků římovské školy si možná ještě vzpomenou na milé chvíle, strávené s panem řídícím nad prosklenými krabicemi sbírek motýlů, brouků, či nerostů, pocházejících hlavně z našeho okolí - půvabného údolí u řeky Malše. Všechny exponáty už dávno podlehly zubu času. Neodolaly mu ani herbáře římovské květeny, kterou se všichni učili znát podle místa výskytu, u každé rostlinky pečlivě zaznamenaného úhledným rukopisem Josefa Havelského.

Můžeme se s ním rozloučit opět slovy jeho přítele spisovatele Stehlíka, která napsal ve své Zemi zamyšlené: *Sbohem, pěnice, pěnkavy a sedmihláškové, žádný básník nevyzpívá lépe chválu římovského svítání. Na broskve, rdící se v listoví pod oknem dýchá už svou tichou modř vzpomínavá dálka podzimu ... Sbohem, pane řídící Havelský, kreslete si dál žilkoví motýlích křídel a ať vám do herbáře přibude mnoho nových květín, než se znova uvidíme....*